

Υλοποίηση του Προγράμματος στην Κρήτη

Πίνακας 1: Υποστηρικτικό υλικό για εκπαιδευτικούς για την προετοιμασία των μαθητών πριν την αναζήτηση θετικών προτύπων

Ενδεικτικό υποστηρικτικό υλικό το οποίο θα μπορούσε να φανεί χρήσιμο για την ευαισθητοποίηση & κινητοποίηση των μαθητών/τριών.

Μια καλή ταινία ή οι δυνατές ιστορίες ανθρώπων που είτε ενεργοποίησαν τα ψυχικά τους αποθέματα, είτε εμπνεύστηκαν από κάποιον φωτισμένο εκπαιδευτικό προκειμένου να υπερβούν τις δυσκολίες τους, μπορούν να αποτελέσουν θαυμάσια αφορμή.

Videos από το Διαδίκτυο:

📺 Πολύ ωραίο video το “Never Give Up”:

<https://www.youtube.com/watch?v=amHcLffDIgE>

📺...και το «Rejection of Famous People»:

<https://www.youtube.com/watch?v=efEx9iXSjP4>

📺 Συγκινητική και δυνατή η ιστορία του Αυστραλού – Σέρβου στην καταγωγή -Nick Vujicic:

<https://www.youtube.com/watch?v=O4i977hvEhs>

<https://www.youtube.com/watch?v=0lfajSmPNbY>

📺...και η ομιλία του Steve Jobs στο Stanford University:

<https://www.youtube.com/watch?v=6NQNZ3Dg3mY>

📺 Βεβαίως, η ιστορία του Γιάννη Αντετοκούνμπο:

<https://www.youtube.com/watch?v=v9luQx9BCQ4>

<https://www.youtube.com/watch?v=qCZ0obzCnzc>

Σε ό,τι αφορά στον κινηματογράφο:

📺 Τα παιδιά της χορωδίας, Γαλλία (2004)

<http://cinefreaks.gr/movie/the-chorus-les-choristes/>

📺 Το αριστερό μου πόδι, Ιρλανδία (1989)

<http://sportsamea.blogspot.gr/2013/12/my-left-foot.html#.WqWNM6jFLIU>

📺 The first grader, ΗΠΑ (2010)

<https://www.myfilm.gr/9003>

📺 Η μονάκριβη - Precious, ΗΠΑ (2009)

http://www.provoles.gr/movie%27s_10-11/110408.htm

📺 At Home in the World, Δανία (2016)

Εξαιρετικό δανέζικο ντοκιμαντέρ που πραγματεύεται πώς το σχολείο στηρίζει και τελικά διασώζει παιδιά με τραυματικές ιστορίες προσφυγιάς και μετανάστευσης:

📺 http://www.huffingtonpost.gr/2016/09/20/culture-cinedoc-2016-2017-at-home-in-the-world_n_12097408.html

📺 Κάθε παιδί είναι ξεχωριστό, Ινδία (2007)

📺 Τρυφερή, συγκινητική ταινία με θέμα τις μαθησιακές δυσκολίες που μπορείτε να βρείτε εδώ: <https://www.youtube.com/watch?v=WlftJom7Ik>

📺 Ανάμεσα στους τοίχους, Γαλλία (2008)

<https://tvxs.gr/webtv/tainies/anamesa-stoys-toixous>

Πηγή έμπνευσης και ταυτόχρονα κίνητρο και οι ανθρώπινες ιστορίες:

📺 Η ιστορία του Vincent Van Gogh που πούλησε μόνο έναν πίνακα όσο ζούσε, θα μπορούσε να κινητοποιήσει τα παιδιά:

<http://theatrecomments.weebly.com/pirhoomicronsigmaomegapiiotakappaomicrontaueta tauepsilonsigmaf-write/3089063>

📺 Αλλά και ο Αλμπέρ Καμύ. Ο δάσκαλος που τον κράτησε στα γράμματα, μακριά από την φτώχεια, συνέβαλε στη λαμπρή εξέλιξή του:

<http://eranistis.net/wordpress/2017/03/04/albert-camus-gramma-daskalo/>

📺 Ιδιαίτερη και η ιστορία μιας σημαντικής γυναίκας, της μαθηματικού Σοφίας Κοβαλέφσκαγια:

<https://www.timesnews.gr/sofia-kovalefskagia-rosida-mathimatikos/>

Ξεκινώντας από τον σχολιασμό μιας ταινίας και τους προβληματισμούς που θα γεννήσει η αναφορά μιας ιστορίας ζωής, μπορείτε να συνθέσετε με τους μαθητές τις ερωτήσεις που θα απευθύνουν στο «Role Model» (δηλ. σε εκείνον που θα επισκεφθεί το σχολείο σας ως Role Model).

Υπενθυμίζουμε ότι είναι προτιμότερο να δουλέψετε με μια ομάδα μαθητών/τριών που αποτελούν ήδη ένα σχολικό τμήμα, παρά να επιλέξετε αποκλειστικά μαθητές «στοχευμένους».

Κατά τη διαδικασία της προετοιμασίας μια ενδιαφέρουσα ιδέα θα ήταν να συμπληρώσουν τα παιδιά σε χαρτόνι: «Λόγοι για να πηγαίνω στο σχολείο» και «Λόγοι για να σταματήσω το σχολείο» και να συζητήσουν στη συνέχεια το αποτέλεσμα.

Επίσης, μπορεί να αναφερθεί κάθε μαθητής/τρια στα δικά του/της πρότυπα και στους λόγους για τους οποίους έχει κάνει την συγκεκριμένη επιλογή.

Μια ακόμη σκέψη θα ήταν να κάνουν οι μαθητές μια μικρή έρευνα στο οικογενειακό τους περιβάλλον προκειμένου να καταγράψουν θετικές εμπειρίες υπέρβασης δυσκολιών κατά τη σχολική ζωή π.χ. των γονέων τους. Μικρές ιστορίες γονέων, παππούδων και γιαγιάδων και άλλων συγγενών σε σχέση με τη φοίτησή τους στο σχολείο, θα ταξιδέψουν και θα συγκινήσουν την ομάδα.

Προτεινόμενα ερωτήματα για να επεξεργαστείτε με τους μαθητές θα μπορούσαν να είναι:

- Συζήτηση (κατηγοριοποίηση) σχετικά με την μορφή των απουσιών (ωριαίες απουσίες, ημερήσιες αδικαιολόγητες/κοπάνες)
- Τι είναι αυτό που σας κρατάει «έξω» από την σχολική αίθουσα;
- Σκεφτείτε ό,τι θετικό σας εμπνέει/κρατάει ακόμη στο σχολείο...
- Υπάρχουν μαθητές που παραμένουν στο σχολείο κι άλλοι που το εγκαταλείπουν: Τι συμβαίνει άραγε και με τις δύο περιπτώσεις τόσο στο παρόν όσο και το μέλλον; Πως βλέπετε τον εαυτό σας μετά από χρόνια με βάση τον τρόπο που τώρα σχετίζεστε με το σχολείο;
- Πώς σκέφτεστε για εκείνους που πήγαν πέρα από το αναμενόμενο; Τι τους βοήθησε; Πως πέτυχαν τους στόχους τους; Ποιος ο ρόλος της οικογένειας, του σχολείου, των «σημαντικών άλλων»;
- Πώς οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές μπορούμε να ασχοληθούμε με το θέμα διαθεματικά;

Με σκέψη θετική και ψυχή ανθεκτική στην κάθε δυσκολία, σας ευχόμαστε καλή επιτυχία και καλή δύναμη!

Η συνέντευξη με το άτομο- «Role Model» και η αποτύπωση του βιώματος

Μετά την προετοιμασία – προεργασία του τμήματος δρομολογείται η επίσκεψη και στη συνέχεια η συνέντευξη (βλ. Πίνακα 2) του συνεργάτη που θα λειτουργήσει ως θετικό πρότυπο για τα παιδιά. Εκείνοι που δυσκολεύτηκαν στη ζωή τους και σκέφτηκαν κάποια στιγμή να εγκαταλείψουν το σχολείο, ή το έκαναν και αργότερα ξαναγύρισαν, αναδεικνύουν το προσωπικό τους βίωμα στην επαφή τους με τα παιδιά. Πρόκειται για επαγγελματίες από διάφορους χώρους (όπως για παράδειγμα επιχειρηματίες, σεφ μαγειρικής, ανθρώπους της τέχνης, ειδικούς ψυχικής υγείας), που σήκωσαν το ανάστημα και κόντρα στις αντιξοότητες της ζωής τους ολοκλήρωσαν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και, σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις, προχώρησαν σε πανεπιστημιακές σπουδές. Μιλούν στους μαθητές για το πώς

ενεργοποίησαν τα ψυχικά τους αποθέματα, πώς εμπνεύστηκαν –ενδεχομένως- από κάποιον φωτισμένο εκπαιδευτικό προκειμένου να υπερβούν τις δυσκολίες τους, πώς άντλησαν πίστη στον εαυτό, πώς επέδειξαν προσήλωση στο στόχο και πώς τελικά, τα κατάφεραν.

Πίνακας 2: Ενδεικτικές ερωτήσεις συνέντευξης

Ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν από τους μαθητές κατά την συνέντευξη με το άτομο – Role model:

- Τι είναι αυτό που σας κράτησε μακριά από τα θρανία;
- Πόσο διαφορετικά σκεφτόσασταν τότε (ως έφηβος/η) σε σχέση με σήμερα;
- Ποιες ήταν οι «πηγές στήριξής» σας;
- Ποιους ανθρώπους θαυμάζατε όταν ήσασταν στην ηλικία μας;
- Πόσο σημαντικό ήταν για σας να επιστρέψετε στα γράμματα; Ήταν δύσκολο;
- Ποια ήταν τα συναισθήματα που είχατε φεύγοντας από το σχολείο και επιστρέφοντας σε αυτό μετά από χρόνια;
- Πώς σας φαίνεται το σημερινό σχολείο;
- Τι θα μας συμβουλευάτε να κάνουμε όταν βαριόμαστε το σχολείο;
- Πώς βλέπετε τον εαυτό σας στο μέλλον;
- Πώς σκέφτεστε για εκείνους που κατάφεραν σπουδαία πράγματα; Τι τους βοήθησε; Πώς πέτυχαν τους στόχους τους;
- Ποιος ο ρόλος της οικογένειας και των φίλων σας;

Πίνακας 3: Περιγραφή Βιωματικού Εργαστηρίου «Το Δέντρο της Ζωής»

Βιωματικό εργαστήριο όπου εφαρμόζεται με μια μεθοδολογία υποστηρικτική για παιδιά που έχουν βιώσει – ή βιώνουν - δύσκολες και επώδυνες καταστάσεις. Πρόκειται για το «Δέντρο της Ζωής» του David Denborough (βλ. Πίνακα 3), προσέγγιση εμπνευσμένη από την Αφηγηματική Συμβουλευτική, που λειτουργεί ενισχυτικά στην αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων και χρησιμοποιείται για την προαγωγή της ψυχικής υγείας & τη ψυχική ενδυνάμωση των ατόμων. Η συγκεκριμένη τεχνική χρησιμοποιείται ως μεθοδολογία υποστήριξης για παιδιά & εφήβους που έχουν βρεθεί σε ιδιαίτερα ευάλωτες καταστάσεις (π.χ. έχουν αποβληθεί από το σχολείο, ή σκέφτονται να το εγκαταλείψουν κ.λ.π.).

Το Δέντρο της Ζωής

Πρώτο Μέρος: Το Δέντρο της Ζωής τους

Τα παιδιά ζωγραφίζουν ελεύθερα το Δέντρο της Ζωής, που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

Ρ ί ζ ε ς : Αποτελούν μια προτροπή για τα παιδιά ώστε να μιλήσουν για την καταγωγή τους και την οικογενειακή τους ιστορία. Από πού προέρχονται, ποιοι οι πρόγονοί τους, ποιοι τα δίδαξαν τα περισσότερα στη ζωή, τα επηρέασαν θετικά, τους δίνουν δύναμη, τα βοηθούν. Επίσης, το αγαπημένο μέρος στο σπίτι, ένα τραγούδι, κάποιο αντικείμενο με το οποίο είναι τα παιδιά ιδιαίτερα συνδεδεμένα. Εναλλακτικά, οι ρίζες χρησιμοποιούνται ως αφορμή για να μιλήσουν τα παιδιά για κείνα που τα κρατούν δυνατά και σταθερά.

Έ δ α φ ο ς : Αντιπροσωπεύει το παρόν. Πού ζει τώρα το κάθε παιδί και ποιες είναι οι σημαντικές δραστηριότητες τις οποίες έχει στη συνηθισμένη καθημερινότητά του.

Κ ο ρ μ ό ς : Αξίες, ικανότητες, χαρίσματα, κλίσεις, επιδεξιότητες του παιδιού. Π.χ. αθλητισμός, ζωγραφική, εντιμότητα, καλοσύνη, αλtruϊσμός. Αφού ονοματιστούν, καλό είναι να ανιχνευτούν ως προς την ιστορία τους: «από ποιόν τα έμαθες;», «από πότε είναι σημαντικά για σένα;»...

Κ λ α δ ι ά : Ελπίδες, όνειρα, επιθυμίες που έχει το παιδί για τη ζωή του αλλά και για άλλα παιδιά, νέους ενηλίκους, καθώς και για την κοινότητα. «Πώς κράτησες ζωντανές τις ελπίδες σου;» «υπάρχει κάποιος που σε βοήθησε να κρατηθείς και να προστατεύσεις τα όνειρά σου;»

Φ ύ λ λ α : Οι άνθρωποι (ζωντανοί και μη) που είναι σημαντικοί για τη ζωή του παιδιού. Πώς το έχουν επηρεάσει;

Φ ρ ο ύ τ α : Δώρα που έχουν δεχτεί τα παιδιά από σημαντικούς ανθρώπους, δώρα όχι μόνο υλικά αλλά και συναισθηματικά.

Λ ο υ λ ο ύ δ ι α – Σ π ό ρ ο ι : Πράξεις θάρρους, καλοσύνης, μοιράσματος, που χαρακτηρίζουν τα ίδια τα παιδιά. Δώρα δηλαδή, ψυχής κυρίως, που κάνουν τα παιδιά προς κάποιους άλλους.

Σε όλη τη διαδικασία ο συντονιστής εκπαιδευτικός διευκολύνει τη διαδικασία των παιδιών ώστε να συνδέσουν τις αξίες τους, τα όνειρά τους, τις επιδεξιότητες τους, τους σημαντικούς άλλους της ζωής τους, την ίδια την ιστορία τους. Π.χ. ζητά από τα παιδιά να ονοματίσουν όσα ζωγραφίζουν στο δέντρο ζητώντας τους να αναφέρουν μία σχετική ιστορία.

Δεύτερο Μέρος: Το Δάσος της Ζωής

Τα παιδιά κολλάνε τα δέντρα τους στον τοίχο, το ένα δίπλα στο άλλο δημιουργώντας ένα πολύχρωμο δάσος. Είναι ευκαιρία να μοιραστούν τα παιδιά τις ιστορίες των δέντρων τους

αλλά και αγαπημένα τους τραγούδια. Συζητούν για τα όνειρά τους, για τους σημαντικούς ανθρώπους στη ζωή τους (και πώς συνεχίζουν να στηρίζουν ακόμη τα παιδιά, είτε ζουν είτε όχι), συζητούν για τις ομοιότητες και διαφορές των δέντρων τους και για το πώς υποστηρίζει το ένα δέντρο το άλλο στο κοινό δάσος.

Τρίτο Μέρος: Όταν έρχεται η Καταιγίδα

Κι άλλη πρόκληση για συζήτηση στην ομάδα. Ποιοι είναι οι πιθανοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν τα πραγματικά δέντρα; Ποιες είναι οι δυσκολίες και οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν τα παιδιά; Υπάρχουν πράγματα που τα ζώα κάνουν για να προστατευτούν και για να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους από τις καταιγίδες; Υπάρχουν πράξεις που τα παιδιά μπορούν να κάνουν για να αντιδράσουν στους δικούς τους κινδύνους, τις απειλές και τις «καταιγίδες»; Υπάρχουν πράγματα που ήδη κάνουν;

Είναι πάντα παρούσες οι καταιγίδες; Πώς διατηρούν την επαφή τους με τα όνειρά τους και τις ελπίδες τους, όταν δεν υπάρχουν «καταιγίδες»;

Τέταρτο Μέρος: Βεβαιώσεις και Τραγούδια

Το κάθε παιδί παίρνει μία ιδιαίτερη βεβαίωση (πιστοποίηση) όπου έχουν καταγραφεί οι ελπίδες του, τα όνειρά του και οι επιδεξιότητες του. Παρόντες μπορεί να είναι άλλοι εκπαιδευτικοί, πρόσωπα που θαυμάζουν τα παιδιά και άνθρωποι-θετικά πρότυπα. Τα παιδιά καλούνται να συνυπάρξουν μέσα από μελωδικό μοίρασμα: τραγουδούν τραγούδια που έχουν ήδη αναφέρει ως σημαντικά.

Σε κάποιες περιπτώσεις το παιδί ενδέχεται να γράψει ένα γράμμα σε ένα πρόσωπο το οποίο του δείχνει ενδιαφέρον και φροντίδα και αποτελεί θετικό πρότυπο (στο γράμμα γίνεται αναφορά στις αξίες των παιδιών, στα όνειρά τους, στις ικανότητές τους).

Δράσεις διάδοσης

Η τελική Ημερίδα του Προγράμματος που σηματοδοτεί την ολοκλήρωση των ετήσιων δράσεων αποκτά κεντρική σημασία για όλη τη σχολική κοινότητα. Η συνάντηση, η επικοινωνία, η σύνδεση των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ατόμων-Role Models είναι η ευτυχής στιγμή για να συζητηθούν τα αποτελέσματα του Προγράμματος, κυρίως ως προς το αποτύπωμα που άφησε στη σκέψη και στη συμπεριφορά των παιδιών.